

Aan Provinciale Staten

DATUM	09/29/20	REFERENTIE	Rianne Pot
ONS NUMMER	8216BC8F	DOORKIESNUMMER	06 527 696 58
NUMMER PS	Nummer PS	E-MAILADRES	rienne.pot@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	geen	PORTEFEUILLEHOUDER	CvdK

Onderwerp Statenbrief:

Erfgoed Deal Kennisprogramma Klimaatbestendige Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

De Stichting Kastelen, Historische Buitenplaatsen en Landgoederen (SKBL) start met een Kennisprogramma Klimaatbestendige aanpak voor kastelen, historische buitenplaatsen en landgoederen. Dit kennisprogramma is ingediend voor een Erfgoed Deal met het Rijk.

De provincies Utrecht, Zuid-Holland en Gelderland, gemeente Zeist, Utrechts Landschap, Utrechts Particulier Grondbezit en het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) zijn partners en ondersteunen het programma financieel. In het Utrechtse dragen het Platform Utrechtse Buitenplaatsen (PUB) en het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug bij aan de kennis- en leeromgeving.

Voorgeschiedenis

Het Kennisprogramma is als beoogde Erfgoed Deal opgenomen in het provinciale Cultuur- en Erfgoedprogramma 2020-2023. Het draagt bij aan het bereiken van de provinciale ambities uit het Programma Klimaatadaptatie om in 2050 klimaatbestendig en waterveilig te zijn. De projecten uit het gebiedsinitiatief Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug "Heuvelrug-Vallei: samen effectief droogte bestrijden" (trekker: Utrechts Particulier Grondbezit) en "Zeist: sprengen, poelen en moerassen in de Stichtse Lustwarande" (trekker: Utrechts Landschap) fungeren als proeftuin voor het kennisprogramma. De Blauwe Agenda is een initiatief van Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Gebiedspartijen zoals waterschappen, Vitens, terreinbeheerders, gemeenten en provincie werken samen aan de versterking van een robuust en toekomstbestendige watersysteem.

Essentie / samenvatting:

Uit het inventariserend onderzoek van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed naar de gevolgen van droogte op groene rijksmonumenten van juni 2020 blijkt dat er nog weinig zicht is op de omvang van de schade van de langdurige droogte op het groene erfgoed. Ook wordt de omvang van de schade nog niet systematisch gemonitord en ontbreekt landelijk overzicht. SKBL gaat met het Kennisprogramma Klimaatbestendige aanpak voor kastelen, historische buitenplaatsen en landgoederen (KBL) inventariseren en monitoren wat de schade is van de weerextremen op groene monumenten met een zogeheten blauwgroene monitor. In een kennis- en leeromgeving worden de kwantitatieve gegevens gekoppeld aan 'proeftuinen' in Utrecht en Gelderland. In deze proeftuinen wordt kennis en ervaring opgedaan met maatregelen die passend zijn in de cultuurhistorische context van KBL. Hier worden 'standaardoplossingen' en inzichten en toepassingen uit het verleden gecombineerd met hedendaagse mogelijkheden. Ook in het verleden heeft de mens zijn omgeving voortdurend aangepast aan weersomstandigheden. Denk aan inzicht in waterhuishouding uit oude kaarten, toegepaste watersystemen als sprengen, beeklopen of vloeiveiden, maar ook beplantingstechnieken. Alle toepassingen worden gemonitord op effectiviteit in de blauwgroene monitor.

De groenblauwe KBL-monitor levert input voor het opstellen van groenblauwe inrichtingsprincipes en de opzet van de kennis- en leeromgeving ondersteunt klimaatadaptief provinciaal beleid en handelen. Ook het Platform Utrechtse Buitenplaatsen (PUB) en het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug doen mee in deze kennis- en leeromgeving. De innovatiebeurs die door het Programma Klimaatadaptatie wordt georganiseerd geeft het Kennisprogramma Klimaatbestendige KBL de kans om de programmaresultaten te verspreiden en samen te werken in een context die breder is dan erfgoed.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Uitvoering doelen Cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023; inhoudelijke verbinding met de Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug en het Programma Klimaatadaptatie.

Financiële consequenties

Dit kennisprogramma wordt ingediend voor een 'Erfgoed Deal' met het Rijk. Erfgoed Deal is de ambitie van het Rijk om met cultureel erfgoed inspiratie en houvast te bieden bij de opgaven Klimaatadaptatie, Energietransitie en duurzaamheid en Stedelijke groei en krimp. Erfgoed Deal financiert de meerkosten als gevolg van een erfgoedinclusieve uitvoeringspraktijk. Voorwaarde bij de Erfgoed Deal is matching door gemeenten of provincies, waarbij wordt uitgegaan van reële extra financiële impulsen. SKBL is penvoerder van het Kennisprogramma Klimaatbestendige KBL.

Het provinciale matchingsbedrag bedraagt € 320.000 en komt uit de Blauwe Agenda, het Fonds Erfgoedparels voor restauratie van rijksmonumentaal groen en uit Erfgoed Dealbudget en het nog vast te stellen Programma Klimaatadaptatie (in PS op 30 september 2020). De matchingskosten worden t.z.t. zichtbaar in de provinciale begroting 2021 of 2022. Matching is namens Gedeputeerde Staten schriftelijk toegezegd bij de indiening van het project voor de Erfgoed Deal onder voorbehoud van goedkeuring van de provinciale begroting 2021 of 2022 door Provinciale Staten.

Vervolprocedure / voortgang

De aanvraag is 15 september 2020 door penvoerder SKBL ingediend bij het programmabureau Erfgoed Deal. Het programmabureau maakt op 6 oktober bekend welke projecten worden gehonoreerd. Als het Kennisprogramma Klimaatbestendige KBL wordt opgenomen in het uitvoeringsprogramma zal het in oktober 2020 van start gaan en doorlopen tot 2023.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van de indiening van het project Klimaatbestendige Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen voor een Erfgoed Deal.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,